

Agora 6, 8934 CJ Leeuwarden

**Stichting
Friese Milieu Federatie
te Leeuwarden**

Jaarrekening 2023

Inhoudsopgave

Algemene gegevens	3
Jaarstukken	
Inleiding	4
Balans	6
Staat van baten en lasten	7
Toelichting op de balans en staat van baten en lasten	8
1 Materiële vaste activa	9
2 Vorderingen	10
3 Liquide middelen	11
4 Reserves en fondsen	11
5 Verloop bestemmingsreserves	12
6 Kortlopende schulden	13
7 Baten	14
8 Lasten	15
Overige gegevens	
Vaststelling jaarrekening	20
Controleverklaring	21
Bijlagen	
1 Subsidie Natuur en Milieufederaties	24
2 Begroting 2024	25
3 Productrealisatie Provinsje Fryslân	26

Algemene gegevens

Statutaire naam, rechtsvorm en vestigingsplaats

De Stichting Friese Milieu Federatie is opgericht in 1972 en ingeschreven in het Stichtingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Leeuwarden onder nummer S41000343. De stichting is gevestigd te Leeuwarden.

Doelstelling

De stichting heeft als doel het bevorderen van de bescherming, instandhouding en verbetering van natuur, milieu en landschap in de Provincie Fryslân, en verder alles wat daarmee verband houdt, in de meest ruime zin.

Bestuur

Het bestuur van de stichting bestond per 31 december 2023 uit de volgende personen:

Voorzitter	Dhr.	J.M. Revier	Arum
Vice-voorzitter	Dhr.	E. Nutma	Wytgaard
Secretaris	Dhr.	J.J. van der Feen	Burgum
Penningmeester	Dhr.	M.J. Hoekstra	Sneek
Bestuurslid	Dhr.	E.O. Folmer	Lemmer
Bestuurslid	Dhr.	O.J. Postma	Sneek
Bestuurslid	Dhr.	J.D. Slager	Wirdum

Directie

Algemeen directeur	Dhr.	J.R. van der Werf	Joure
--------------------	------	-------------------	-------

Raad van Toezicht

lid	Dhr.	T.C. Van Gelder	Leeuwarden
lid	Mw.	I. Groenendaal	Leeuwarden
lid	Dhr.	A.J. IJzerman	Aldeboarn
lid	Dhr.	W. de Jong	Kimswerd
lid	Dhr.	P.A.T. Jelsma	Leeuwarden
lid	Dhr.	O.P. Veldman	Midlum
lid	Dhr.	P.D.J. Steenhuisen	Joure
lid	Dhr.	B. van der Werf	Gorredijk

Inleiding

Toelichting resultaat

Het jaar 2023 is afgesloten met een positief resultaat van € 48.313,--

De Friese Milieu Federatie kijkt terug op een jaar waarin veel gepresteerd is ondanks een hoog personeelsverloop. Er is hard gewerkt aan een breed scala aan projecten waarbij dankbaar gebruik gemaakt is van de inzet van externen. De opbrengsten zijn sterk gestegen en begin 2024 is ook de personele formatie weer op volledige sterkte. Door de toename van de opbrengsten is ook de marge op de personele kosten verbeterd waardoor een noodzakelijke toevoeging aan de financiële reserves gedaan kan worden. Met het oog op de veranderde politieke realiteit wordt ook een daling van de beschikbare subsidies verwacht en zullen de reserves waarschijnlijk aangesproken moeten gaan worden in de toekomst.

Toelichting op Balans en Staat van baten en lasten

Bij het opstellen van de begroting (opbrengsten € 996.000,-) wordt uitgegaan van de basisbezetting. Deze komt overeen met de uitgangspunten in de Meerjarenvizie waarin wordt uitgegaan van een begroting van € 995.000.

De totale omzet kwam in 2023 uit op een aanzienlijk hoger bedrag van € 1.660.592,-.

De hogere omzet vloeit voornamelijk voort uit de realisatie van een aantal grote projecten, waaronder Beammen foar Elkenien, het Biodiversiteitsprogramma, projecten gefinancierd vanuit de Participatiecoalitie en de SABE landbouwprojecten. Een groot deel van deze subsidies was bestemd voor de inzet van externe partijen, maar gaven ook ruimte voor de inzet van eigen medewerkers.

De personeelskosten waren lager dan begroot door het vertrek van een aantal personeelsleden.

Hiervoor zijn inhuurkosten teruggekomen en de inzet van extern personeel is ook voor een groot deel onder projectkosten gepresenteerd. De huisvestingskosten zijn lager dan de begroting, de organisatiekosten blijven binnen de begroting en er is een meevaller door baten uit vorige boekjaren van € 7.305,-.

De directe projectkosten waren aanzienlijk hoger dan begroot. Onder deze kostengroep valt bijvoorbeeld het uitbestede werk en ook de zogenoemde overige projectkosten (niet uren). De overige projectkosten worden niet altijd opgevoerd in de begroting omdat ze die in hoge mate kunnen beïnvloeden. Deze hogere projectkosten worden veroorzaakt door de eerder genoemde grote projecten.

De balans laat een stabiel verloop zien. De liquide middelen blijven op peil en geven ruime financiële ademruimte.

Een toename is te zien in de debiteurenpositie doordat aan het einde van het jaar er een aantal gerealiseerde projecten zijn gefactureerd. De gefactureerde bedragen zijn in maart 2024 al grotendeels ontvangen. Ook de crediteurenpositie is opgelopen door de ontvangst van een aantal grote facturen voor de uitvoering van projecten.

De post vooruitontvangen subsidies daalt doordat de gelden in 2023 gebruikt zijn voor de uitvoering van de grotere projecten. Ten slotte stijgt het eigen vermogen door het gerealiseerde positieve resultaat.

Organisatie

Personeel

Het ziekteverzuim is in 2023 sterk gedaald naar 1,17%. (7,34% jaar 2022). Er was in 2023 geen sprake van langdurig verzuim. Het personele verloop in 2023 was hoog: er vertrokken 8 medewerkers en er zijn 7 nieuwe medewerkers in dienst gekomen. In 2024 zijn er 2 nieuwe medewerkers aangenomen, waardoor de personele bezetting per februari 2024 weer volledig is.

Risicomanagement

In september 2018 is het risicobeleid van de FMF vastgesteld. In 2019, 2020 en 2021 en 2022 zijn de risico's opnieuw bekeken en is de eerder vastgesteld Top 9 risico's FMF aangevuld. In 2023 heeft het bestuur de risico's geevalueerd en een herwaardering gedaan door middel van een longlist. Op basis daarvan is een shortlist top 13 van mogelijke risico's vastgesteld en zijn beheersmaatregelen opgesteld.

Certificering CBF

In 2022 is een volledige hertoetsing uitgevoerd door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). Het keurmerk voor goede doelen. Het doel van een dergelijke audit is het vaststellen van compliance aan de kwaliteitsstandaard van de Erkenningsregeling. De FMF werd zeer positief beoordeeld en daarmee werd de erkenning gecontinueerd. Tussentijds zijn er twee hertoetsingen, de eerste hertoetsing zal in 2024 plaatsvinden, de tweede in 2025.

Toekomst

Er staan de provincie Fryslân grote opgaven te wachten: de energietransitie, herinrichting van het landelijk gebied, transformatie van de landbouw, het herstel van de biodiversiteit. De FMF speelt een belangrijke rol om de opgaven te vertalen naar daden. Het feit dat er momenteel geen regering is met een heldere visie en aanpak helpt daarbij niet. De verwachting is wel dat er op korte termijn geld beschikbaar komt om in gebieden aan de slag te gaan. De gebiedsgerichte aanpak zal voor de FMF dan ook erg belangrijk worden. We proberen daarbij onze aangesloten organisaties in positie te brengen en dat de stem van natuur en milieu goed wordt gehoord.

Eind 2024 loopt de in 2021 gestarte boekjaarsubsidieperiode van 4 jaren af. Hiervoor zal in 2024 een nieuwe meerjaren visie geschreven gaan worden als aanvraag voor de nieuwe boekjaarsubsidieperiode. Deze is eind 2024 gereed.

De verwachting is dat de onderhandelingen vanuit de Provincie steviger gevoerd zullen gaan worden nu het nieuwe provinciale College aanzienlijk minder natuur- en milieuvriendelijk geworden is. Ook is het bekend dat er vanaf 2026 gekort zal gaan worden op de boekjaarsubsidie. Dit vraagt om een duidelijke strategie om de organisatie relevant en gezond te houden in de toekomst. Mede gelet op de opgaven die er op Fryslân af komen zien we dit met vertrouwen tegemoet.

Balans per 31 december

Actief

	2023		2022	
	€	€	€	€
1 Vaste activa				
Materiële vaste activa in het kader van de doelstelling		19.524		30.528
2 Vlottende activa				
<i>Vorderingen</i>				
Debiteuren	178.288		64.746	
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>136.208</u>		<u>173.654</u>	
		314.496		238.400
3 Liquide middelen		773.402		875.844
Totaal activa		<u><u>1.107.422</u></u>		<u><u>1.144.772</u></u>

Passief

	2023		2022	
	€	€	€	€
4 Reserves en Fondsen				
Reserves				
<i>Continuïteitsreserve</i>	557.929		509.616	
<i>Bestemmingsreserves</i>	<u>90.000</u>		<u>90.000</u>	
		647.929		599.616
Fondsen		<u>0</u>		<u>0</u>
		647.929		599.616
5 Voorzieningen		0		0
6 Kortlopende schulden				
Crediteuren	128.420		10.161	
Vooruitontvangen subsidies	188.658		406.508	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	83.886		71.396	
Overige schulden en overl.passiva	<u>58.529</u>		<u>57.091</u>	
		459.493		545.156
Totaal passiva		<u><u>1.107.422</u></u>		<u><u>1.144.772</u></u>

Staat van baten en lasten

	Rekening 2023	Begroting 2023	Rekening 2022
	€	€	€
7 Baten			
Geworven baten			
Particulieren	1.225	-	-
Bedrijven	-	-	3.074
Subsidies van overheden	1.052.345	705.030	921.185
Verbonden organisaties zonder winststreven	285.382	163.975	257.141
Andere organisaties zonder winststreven	321.641	127.379	165.859
Som van de geworven baten	<u>1.660.592</u>	<u>996.384</u>	<u>1.347.259</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten e/o diensten	-	-	872
Som van de baten	<u>1.660.592</u>	<u>996.384</u>	<u>1.348.131</u>
8 Lasten			
Besteed aan doelstellingen*:			
Klimaat en Energie	236.409	187.915	269.285
Biodiversiteit en Natuur	414.244	155.968	358.553
Omgevingskwaliteit	249.659	132.776	222.465
Landbouw en Voedsel	455.866	307.409	299.806
Duurzaam Leven/Circulaire Economie	95.491	60.480	44.870
Netwerk en Participatie	160.609	151.836	154.495
	<u>1.612.279</u>	<u>996.384</u>	<u>1.349.473</u>
Wervingskosten	-	-	-
Kosten beheer en administratie ¹⁾	-	-	-
Som der lasten	<u>1.612.279</u>	<u>996.384</u>	<u>1.349.473</u>
Saldo voor financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten	-	-	-
Saldo van baten en lasten	<u>48.313</u>	<u>-</u>	<u>-1.342</u>
Het resultaat is toegevoegd aan:			
Continuïteitsreserve	48.313		
Bestemmingsreserves	-		
	<u>48.313</u>		

¹⁾ De provinciale milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van deze kosten een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI). De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de Toelichting lastenverdeling, maar worden in de staat van baten en lasten volledig toegerekend aan de doelstellingen.

Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen (Richtlijn 650).

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de op basis van de geschatte levensduur en restwaarde bepaalde afschrijvingen.

De afschrijvingen bedragen een percentage van de verkrijgingsprijs.

In het jaar van aanschaf wordt de helft van het gebruikelijke percentage afgeschreven.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in de toelichting op de desbetreffende balanspost anders is vermeld.

Grondslagen resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Baten en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, zijn aan dit boekjaar toegerekend.

De uitvoeringskosten zijn, met uitzondering van de directe projectkosten, op basis van het aantal geregistreerde uren toegerekend aan de desbetreffende doelstelling. De directe projectkosten zijn rechtstreeks toegerekend aan de doelstellingen.

Pensioenen

De Friese Milieu Federatie heeft voor haar medewerkers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende medewerkers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn.

De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het pensioenfonds Zorg en Welzijn. De Friese Milieu Federatie betaalt hiervoor premies, waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer.

De Friese Milieu Federatie heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

De Friese Milieu Federatie heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde inclusief de transactiekosten.

Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wgens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

1 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa direct in gebruik voor doelstelling

	Bedrijfsmiddelen €
<i>Stand per 1 januari 2023</i>	
Aanschaffingswaarde	74.240
Cumulatieve afschrijvingen	43.716
Boekwaarde	<u>30.524</u>
<i>Mutaties boekjaar</i>	
Aanschaffingswaarde	
Investerings	2.822
Desinvesteringen	
Totaal aanschaffingswaarde boekjaar(A)	<u>2.822</u>
Afschrijvingen	
Afschrijvingen boekjaar	-13.822
Afschrijvingen desinvesteringen	
Totaal afschrijvingen boekjaar (B)	<u>-13.822</u>
<i>Saldo mutaties boekjaar</i>	<u>-11.000</u>
<i>Stand per 31 december 2023</i>	
Aanschaffingswaarde	77.062
Cumulatieve afschrijvingen	57.538
Boekwaarde	<u>19.524</u>

De materiële vaste activa worden aangewend in het kader van de doelstelling

De afschrijvingstermijnen zijn als volgt vastgesteld:

Automatisering	3 jaar
Inventaris	10 jaar

2 Vorderingen

Debiteuren	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Debiteuren	178.288	64.746
Totaal debiteuren	<u>178.288</u>	<u>64.746</u>

Overige vorderingen en overlopende activa	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Transitorische posten	-	9.838
Overige vorderingen	136.208	163.816
Totaal overige vorderingen	<u>136.208</u>	<u>173.654</u>

Een voorziening voor mogelijke oninbaarheid van de vorderingen wordt niet nodig geacht.

3 Liquide middelen

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Kas	41	105
Triodosbank rendementsrekening	748.945	786.890
Triodos rekening courant	24.313	88.849
Kruisposten	103	-
Totaal liquide middelen	<u><u>773.402</u></u>	<u><u>875.844</u></u>

4 Reserves en fondsen

	Stand per	Resultaat-	Overige	Stand per
	01-01-2023	bestemming	mutaties	31-12-2023
	€	jaar 2023	jaar 2023	€
		€	€	
Continuïteitsreserve	509.616	48.313		557.929
Bestemmingsreserves				
<i>Personeelsverplichtingen</i>	90.000	-	-	90.000
Fondsen	-	-	-	-
Totaal reserves en fondsen	<u><u>599.616</u></u>	<u><u>48.313</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>647.929</u></u>

Toelichting Reserves en fondsen

De reserves zijn vrij besteedbaar door het bestuur van de Friese Milieu Federatie. De Friese Milieu Federatie beschikt in 2023 niet over fondsen waaraan door derden een bestemming is gegeven.

De reserves dienen als buffer voor het opvangen van tegenvallers en om de continuïteit van de Stichting te waarborgen.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit van de organisatie zeker te stellen, fluctuaties in de projectsubsidies op te kunnen vangen en financiële risico's op te kunnen vangen, in het geval de organisatie niet in staat is om aan projectverplichtingen te voldoen.

Het CBF hanteert voor de zogenoemde continuïteitsreserve een maximum van 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de organisatie afhankelijk van de specifieke risico's van de organisatie.

Het beleid van de FMF is erop gericht dat de continuïteitsreserve een omvang heeft van ten minste € 580.000 (prijspeil 2020).

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve personeelsverplichtingen is gevormd ter dekking van bijzondere personeelskosten waarvoor binnen de begroting geen dekking kan worden gevonden.

Deze bestemmingsreserve kan, indien nodig, tevens worden aangewend om de continuïteit van de Stichting te waarborgen.

Stichting Friese Milieu Federatie
Jaarrekening 2023

Continuïteitsreserve	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Balans per 1 januari	509.616	510.958
Mutatie ten gevolge van bestemming resultaat	48.313	-1.342
Overig mutaties		
Saldo per 31 december	<u>557.929</u>	<u>509.616</u>

5 Het verloop van bestemmingsreserve is in 2023 als volgt:

Bestemmingsreserve personeelsverplichtingen	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Balans per 1 januari	90.000	90.000
Toevoeging ten laste van bestemmingsreserve personeelsverplichtingen	-	-
Saldo per 31 december	<u>90.000</u>	<u>90.000</u>

6 Kortlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
Crediteuren	€	€
Crediteuren volgens saldiijst	128.420	10.161
	<u>128.420</u>	<u>10.161</u>
Vooruitontvangen subsidies		
	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Vooruitontvangen bedragen	188.658	406.508
Totaal vooruitontvangen subsidies	<u>188.658</u>	<u>406.508</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Loonheffing	32.695	31.029
Af te dragen Omzetbelasting	40.856	31.925
Pensioenpremie	10.335	8.443
Totaal belastingen en premies sv	<u>83.886</u>	<u>71.397</u>
Overige schulden en overlopende passiva		
	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Niet opgenomen verlof en overuren	23.063	12.732
Nog te betalen loopbaanbudget	12.196	16.381
Nog te betalen bedragen	<u>23.270</u>	<u>27.978</u>
Totaal ov. schulden en overl. passiva	<u>58.529</u>	<u>57.091</u>
Totaal kortlopende schulden	<u>459.493</u>	<u>545.157</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De huurprijs bedraagt per 1 januari 2024 op jaarbasis € 36.469 inclusief servicekosten.
De stichting huurt het pand van de gem. Leeuwarden via tussenpersoon Hoekstra Vastgoedbeheer.
Er is een huurovereenkomst ondertekend tot en met 31 december 2025.

7 Baten

	Rekening 2023 €	Begroting 2023 €	Rekening 2022 €
Baten			
Geworven baten			
Particulieren	1.225		-
Bedrijven			3.074
Subsidies van overheden	1.052.345	705.030	921.185
Verbonden organisaties zonder winststreven*	285.382	163.975	257.141
Andere organisaties zonder winststreven**	321.641	127.379	165.859
Som van de geworven baten	<u>1.660.592</u>	<u>996.384</u>	<u>1.347.259</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten e/o diensten***		-	872
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>872</u>
Som der baten	<u>1.660.592</u>	<u>996.384</u>	<u>1.348.131</u>

- * In 2023 zijn € 285.382 opbrengsten gerealiseerd in opdracht van Stichting Natuur en Milieufederaties. Een specificatie hiervan is opgenomen in bijlage 1. Het voor 2023 als subsidie opgenomen bedrag betreft de gerealiseerd opbrengsten, niet de contante ontvangsten.

De voorwaarden voor de subsidiëring door de Nationale Postcode Loterij zijn opgenomen in de overeenkomst tussen de Nationale Postcode Loterij N.V. en de stichting De Natuur en Milieufederaties, getekend in februari 2021. Een kopie hiervan is bij de Friese Milieufederatie op te vragen. Deze overeenkomst is afgesloten t/m het jaar 2025. Deze post omvat ook bedragen die zijn ontvangen van de bij de FMF aangesloten organisaties.

- ** Deze baten zijn afkomstig van o.a., Doarpswurk, Dorpsbelangen, St. Wrâldfrucht, IVN, SBB, Waddenfonds, st. Platform CO2 neutraal, Circulair Fryslân, Trees for all, Staatsbosbeheer Kollektievenberied, St. Veenweidelandgoed Het Akkrumer Deel Van Hall Larenstein en Wageningen University & Research.
- *** Opbrengsten cursus energieboswachters

8 Lastenverdeling

Op grond van de richtlijn 650 dienen de kosten van Beheer en Administratie als separate kostenpost in de jaarrekening zichtbaar te worden gemaakt. In onderstaande tabel is weergegeven op welke wijze de kosten van Beheer en Administratie aan de doelstellingen worden toegerekend.

Doelstellingen	€		€		€		€		€		€	
	Klimaat en Energie	Biodiversiteit en Natuur	Omgevingskwaliteit	Landbouw en Voedsel	Circulaire Economie	Netwerk en Participatie	Werving baten	Admin. en beheer	Rekening 2023	Begroting 2023	Rekening 2022	
Laasten	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	
Personeelskosten	95.881	76.995	78.730	155.492	54.778	87.501		169.703	719.080	826.340	731.193	
Uitbesteed werk	11.310	9.082	55.427	18.341	6.461	11.571		20.017	132.209	15.000	5.361	
Publiciteit en communicatie			80	0		20		445	545	750	723	
Huisvestingskosten	5.732	4.564	4.667	9.217	3.247	5.187		10.059	42.672	48.345	38.226	
Kantoor- en algemene kosten	4.855	3.982	4.182	8.433	2.665	4.896		24.537	53.550	62.250	50.717	
Afschrijving en rente	117.777	94.623	143.086	191.482	67.151	109.175		13.822	13.822	13.000	11.419	
Directe projectkosten	76.992	286.184	72.382	196.857	4.551	13.435		238.584	961.879	965.685	837.639	
Totaal besteed aan doelstellingen	194.770	380.807	215.468	388.339	71.702	122.610		238.584	1.612.279	996.384	1.349.473	
Verdeling beheer en administratie	41.639	33.437	34.191	67.527	23.789	38.000		-238.584				
	236.409	414.244	249.659	455.866	95.491	160.609	0	0	1.612.279	996.384	1.349.473	

Besteed aan doelstellingen als percentage van de baten

Besteed aan doelstellingen als percentage van de lasten

97%
100%

100,0%
100,0%

De kosten zijn zoveel als mogelijk toegerekend aan de doelstellingen op basis van de urenregistratie. De directe projectkosten zijn rechtstreeks aan de doelstellingen toegerekend. Voorzover kosten niet direct zijn toe te wijzen aan de doelstellingen zijn deze verantwoord onder Beheer en Administratie. Dit betreft onder meer kosten van directie en ondersteuning (secretariaat en administratie), die niet rechtstreeks toegerekend kunnen worden aan de doelstellingen. De kosten van Beheer en Administratie zijn toegerekend aan de doelstellingen naar rato van de rechtstreeks toegewezen kosten (excl. directe projectkosten). De kosten van beheer en administratie zijn in 2023 14,8% van de totale kosten. Het bestuur heeft een maximumpercentage vastgesteld van 25%.

Stichting Friese Milieu Federatie
Jaarrekening 2023

8a Personeelskosten

	Rekening 2023 €	Begroting 2023 €	Rekening 2022 €
Brutosalarissen	522.476	779.140	548.589
Sociale lasten	83.372		83.809
Pensioenlasten	50.575		57.019
	<u>656.423</u>	<u>779.140</u>	<u>689.417</u>
Forenzenvergoeding	14.466	7.800	6.981
Wervingskosten	13.173	4.000	1.093
Kosten arbo	1.772	1.500	3.587
Herverz. Ziektewet	20.540	20.500	16.778
Opleidingskosten	403	8.400	8.731
Salarisadministratie	2.678	3.000	3.015
Overige personeelskosten	9.625	4.000	21.472
	<u>719.080</u>	<u>828.340</u>	<u>751.074</u>
Af: Vrijval loopbaanbudget			-4.432
Af: Ontvangen ziekengeld		-2.000	-15.449
Totaal personeelskosten	<u><u>719.080</u></u>	<u><u>826.340</u></u>	<u><u>731.193</u></u>

Gemiddeld aantal personeelsleden	Rekening 2023	Begroting 2023	Rekening 2022
Uitgedrukt in fulltime arbeidsplaatsen inclusief tijdelijk projectpersoneel (exclusief personeel uitbesteed werk)	8,27	10,11	9,07

WNT verantwoording 2023 Friese Milieu Federatie

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens publieke en semipublieke sector ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de FMF van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2023 voor de FMF is € 223.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte

Naam	J.R. van der Werf
Functie	directeur
Duur dienstverband in 2023	1/1 t/m 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1
Dienstbetrekking	ja
Individueel WNT-maximum	€ 223.000
Bezoldiging	
Beloning	€ 108.658
Belastbare onkostenvergoedingen	
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioen wg-deel)	€ 12.115
<i>Subtotaal</i>	€ 120.773
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	
Totaal bezoldiging	€ 120.773
Individueel WNT-maximum 2023	€ 223.000

Stichting Friese Milieu Federatie
Jaarrekening 2023

Naam	J.R. van der Werf	
Gegevens 2022		
Duur dienstverband in 2022		1/1 t/m 31/12
Omvang dienstverband (in fte)		1
Bezoldiging 2022		
Beloning	€	102.577
Belastbare onkostenvergoedingen		
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioen wg-deel)	€	12.028
Totaal bezoldiging 2022	€	114.605
Individueel WNT-maximum 2022	€	216.000

Toelichting op het WNT-maximum

De salarissen van de topfunctionarissen van de FMF vallen ruim onder het maximum van € 223.000, zoals gehanteerd wordt in de WNT.

Toezichthoudende topfunctionarissen

De leden van de Raad van Toezicht en de leden van het Bestuur van de FMF, genoemd op pagina 3, ontvangen geen bezoldiging.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er zijn geen uitkeringen wegens beëindiging verstrekt.

Bezoldiging of ontslaguitkering niet-topfunctionarissen

Er zijn geen overige functionarissen die in 2023 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Er zijn in 2023 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Beloning directie

De FMF volgt de Regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht. Deze regeling geeft een maximumnorm voor het jaarinkomen, die past bij de zwaarte van de functie, bij de omvang van de organisatie, de complexiteit van de organisatie, de organisatorische context en het directiemodel.

Het bestuur heeft de zwaarte van de functie van de directeur beoordeeld.

Dit leidde conform de methodiek tot een BSD-score (Basis Score voor Directiefuncties) van 375 punten (functiegroep G) voor de directeur.

Het salaris van de directeur valt binnen de Goede-Doelen norm voor directiebeloning.

Het toegestane maximum jaarinkomen gelet op de BSD-score was per 1 januari 2023:

€ 120.741

8b Uitbesteed werk

	Rekening 2023 €	Begroting 2023 €	Rekening 2022 €
Uitbesteed werk en werk door derden	132.209	15.000	5.361
Totaal uitbesteed werk	<u>132.209</u>	<u>15.000</u>	<u>5.361</u>

8c Publiciteit en communicatie

	Rekening 2023 €	Begroting 2023 €	Rekening 2022 €
Representatiekosten	545	750	723
Totaal publiciteit en communicatie	<u>545</u>	<u>750</u>	<u>723</u>

8d Huisvestingskosten

	Rekening 2023 €	Begroting 2023 €	Rekening 2022 €
Huur incl servicekosten	36.408	40.745	35.075
Belastingen en verzekeringen	3.606	3.600	2.273
Overige huisvestingskosten	2.658	4.000	878
Totaal huisvestingskosten	<u>42.672</u>	<u>48.345</u>	<u>38.226</u>

8e Kantoor- en algemene kosten

	Rekening 2023 €	Begroting 2023 €	Rekening 2022 €
Kantoormiddelen en onderhoud	376	1.000	356
Porti	0	200	384
Drukwerk	243	300	157
Telefoonkosten	3.521	4.000	3.452
Automatiseringskosten	27.935	25.000	26.788
Kopieerkosten	792	850	187
Accountantskosten	11.013	7.000	7.893
Vergaderkosten	142	500	173
Reiskosten bestuur	0		9
Overige bestuurskosten	2.145	2.500	3.634
Reis/verblijfkosten personeel	5.643	4.000	1.912
Kosten vrijwilligers	760	3.400	1.033
Documentatie	1.702	2.000	2.010
Advocaatkosten	0	3.000	1.000
Baten / Lasten voorgaande boekjaren	-7.305		-6.671
Overige organisatiekosten	6.583	8.500	8.401
Totaal kantoor- en algemene kosten	<u>53.550</u>	<u>62.250</u>	<u>50.717</u>

8f Afschrijving en rente

	Rekening 2023 €	Begroting 2023 €	Rekening 2022 €
Afschrijvingskosten inventaris	4.397	5.000	4.397
Afschrijvingskosten automatisering	9.425	8.000	7.022
Totaal afschrijving en rente	<u>13.822</u>	<u>13.000</u>	<u>11.419</u>

8g Directe projectkosten

	Rekening 2023 €	Begroting 2023 €	Rekening 2022 €
Reis/verblijfkosten	1.412		3.098
Uitbesteed werk	55.263		162.872
Overige directe projectkosten	593.726	30.699	345.864
Totaal directe projectkosten	<u>650.401</u>	<u>30.699</u>	<u>511.834</u>

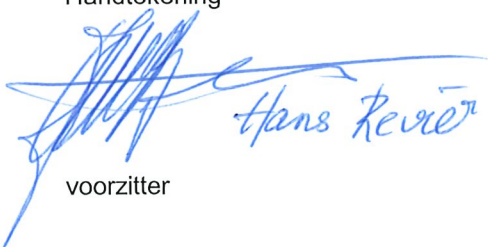
Overige gegevens

Vaststelling jaarrekening

De jaarrekening 2023 van Stichting Friese Milieu Federatie is vastgesteld in de vergadering van het Bestuur van 13 mei 2024

Leeuwarden,

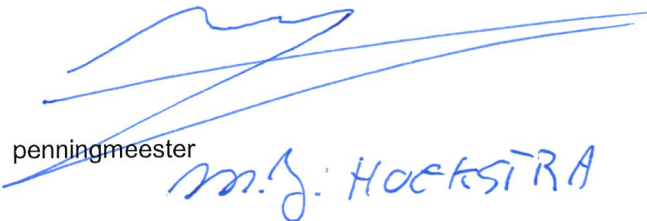
Handtekening

Hans Revié

voorzitter

Handtekening

M.J. HOEKSTRA

penningmeester

De jaarrekening 2023 van Stichting Friese Milieu Federatie is goedgekeurd in de vergadering van de Raad van Toezicht d.d. 23 mei 2024

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT**Deze controleverklaring is afgegeven ten behoeve van provincie Fryslân**

Aan: De raad van toezicht en het bestuur van
Stichting Friese Milieu Federatie te Leeuwarden

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023**Ons oordeel**

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Friese Milieu Federatie te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Friese Milieu Federatie per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde subsidiebatens- en lasten alsmede de bijbehorende balansmutaties over 2023 in alle van materieel zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met subsidieverlening van de provincie Fryslân met nummer PF-2020/212367.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, de Algemene subsidieverordening provincie Fryslân 2013 en het Controleprotocol WNT 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Friese Milieu Federatie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- financieel verslag opgenomen in bijlage 3 - "Productrealisatie provinciale boekjaarsubsidie 2023";
- overige bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de subsidieverlening van de provincie Fryslân met nummer PF-2020/212367 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties en de overige gegevens in overeenstemming met de subsidieverlening van de provincie Fryslân met nummer PF-2020/212367.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en het financieel verslag

Verantwoordelijkheden van het Bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening en het financieel verslag

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties en de bepalingen krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de subsidieverlening van de provincie Fryslân met nummer PF-2020/212367.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening en het financiële verslag

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2023, de Algemene subsidieverordening provincie Fryslân 2013, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Specifiek voor de controle van het financieel verslag inzake boekjaarsubsidie 2021-2024 met nummer PF-2020/212367:

- het beoordelen van de verenigbaarheid van het activiteitenverslag met de projectadministratie;
- het vaststellen dat de directe en/of indirecte kosten in de verantwoording zijn toegerekend aan de activiteiten verdeeld zijn conform de gehanteerde verdeelsleutel bij de aanvraag;
- het vaststellen dat in het financieel verslag geen kosten worden gedeclareerd die op grond van de op de subsidie van toepassing zijnde (Algemene) Subsidieverordening en/of nadere subsidieregels niet-subsidiabel zijn;
- het vaststellen dat indien bij de aanvraag voor de verdeling van de directe salariskosten of verdeling van de indirecte kosten gebruikt wordt gemaakt van de toerekenbare uren, er een sluitende urenregistratie aanwezig is; en
- het vaststellen dat aan de verplichtingen zoals gesteld in de beschikking en aanvraag is voldaan.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 23 mei 2024
De Jong AFM B.V.

Origineel ondertekend door J.D. de Jong AA

Bijlage 1

Bijdrage Natuur en Milieufederaties 2023

Projectnr. NMF	Project	Opbrengsten van NMF's 2023
	Algemene bijdrage 2023 NPL	€ 118.000
	Totaal algemene bijdrage	€ 118.000
Projectbijdragen	Participatiecoalitie	€ 106.842
	Plan Boom	€ 4.990
	NL2120	€ 14.363
	Boer, buur en natuur	€ 5.000
	Circulaire Economie	€ 36.149
	Overig	€ 38
	Totaal projectbijdragen	€ 167.382
Totaal NMF's		€ 285.382

Bijlage 2

Begroting 2024

	Begroting 2024 €
Baten	
Particulieren	0
Bedrijven	0
Loterijorganisaties	0
Subsidies van overheden	581.500
Verbonden organisaties zonder winststreven	536.000
Andere organisaties zonder winststreven	
Totaal baten	<u><u>1.117.500</u></u>
Lasten	
Personeelskosten	911.250
Uitbesteed werk	0
Publiciteit en communicatie	750
Huisvestingskosten	49.600
Kantoor- en algemene kosten	73.400
Afschrijving en rente	14.000
Directe projectkosten	68.500
Totaal Lasten	<u><u>1.117.500</u></u>
Begroot resultaat	<u><u>0</u></u>

Begroting lasten 2024 naar doelstellingen

Uitvoeringskosten ter zake van:	
Klimaat en energie	228.000
Biodiversiteit en Natuur	115.900
Omgevingskwaliteit	152.200
Landbouw en Voedsel	315.630
Circulaire economie	128.780
Netwerk en Participatie	176.990
Totaal	<u><u>1.117.500</u></u>

Bijlage 3

Productrealisatie Provinsje Fryslân

Productrealisatie provinciale boekjaarsubsidie 2023								
	begroot uren provincie	realisatie uren provincie	realisatie kosten gemaakte uren	realisatie materiële kosten	realisatie totaal	begroot subsidiebedrag provincie	subsidie bedrag na indexatie	verleend subsidiebedrag provincie
Klimaat en Energie	676	701	74.715	-	74.715	71.015	74.715	74.715
Biodiversiteit en Natuur	531	582	58.705	-	58.705	55.798	58.705	58.705
Omgevingskwaliteit	434	536	48.031	-	48.031	45.653	48.031	48.031
Landbouw en Voedsel	792	796	87.524	-	87.524	83.189	87.524	87.524
Duurzaam Leven en CE	386	418	42.695	-	42.695	40.580	42.695	42.695
Netwerk en Participatie	1.012	1.063	112.073	-	112.073	106.523	112.073	112.073
TOTAAL	3.831	4.094	423.743	-	423.743	402.757	423.743	423.743

Overzicht totale opbrengsten 2023					lasten	
	boekjaarsubsidie na indexatie	overige inkomsten	nationale postcode loterij/koopel nmfs	overheden	Totaal opbrengsten	Totaal lasten
1. Klimaat en energie	€ 74.715	€ 12.275	€ 127.977	€ 27.996	€ 242.963	€ 236.409
2. Biodiversiteit en Natuur	€ 58.705	€ 280.307	€ 9.030	€ 89.181	€ 437.224	€ 414.244
3. Omgevingskwaliteit	€ 48.031	€ 18.369	€ 22.890	€ 137.170	€ 226.460	€ 249.659
4. Landbouw en Voedsel	€ 87.524	€ 77.845	€ 48.431	€ 260.644	€ 474.443	€ 455.866
5. Duurzaam Leven en Circulaire economie	€ 42.695	€ 706	€ 46.049	€ -	€ 89.450	€ 95.491
6. Netwerk en participatie	€ 112.073	€ 31.742	€ 20.350	€ 25.887	€ 190.052	€ 160.609
Totaal	€ 423.743	€ 421.244	€ 274.727	€ 540.878	€ 1.660.592	€ 1.612.279